

Amerika petik dem!

Category: Kitapcy, Publisistika, Sözler

написано kitapcy | 23 января, 2025

Amerika petik dem! AMERIKA PETIK DEM!

Burnundan gyl ýolduranok, giýewsini özüne baş geňeşci belleýär, jümle-jahana internetden sms ugradýar, Hytaýa akyl öwredýär, Germaniýanyň premýer-ministrine hapa-paýyş sözleri aýdýar, Arabystanyň patyşasyna ulanylmajak ýaraglary satýar, Türkýäniň Prezidentine agyr-agyr kemsidiji sözlerden doly hat ýazýar, Ierusalimi tutuşlaýyn Ysraýylyň paýtagty diýip yylan edýär, iňlislere akyl berýär...

Edil ýöne gabarylyp duran tipiki hindi towugy-da!

Buthana sygyndy.

Elinde Injil.

Aldygyna surata düşýär.

Eli Injilli buthanada arkaýyn surata düşsün diýip polisiýa göz ýaşardyjy gaz we plastik gülle hüjümını ulanyp töweregí arassalamaga girişdi.

Elinde Injil!

ABŞ-ny ikä böldi.

Aldygyna «Biz iman eden perişdelerdiris. Olar şeýtan terrorçy» diýip käkeleyär.

Garaýagylaryň gahar-gazabyna garşıy akýagyz milletçiligini küsgürme taktikasyna ýapyşdy. Hýuston polisiýasynyň komissary oňa «Agzalalyk dörediji çykyşlaryny bes et!» diýen manyda: «Köşeşdiriji, birleşdiruji jümleleri aýdyp bilmeýän bolsaň, iň bolmanda agzyň ýum!» diýip gygyrdy. Komissary piñine-de alanok. Hiç kimi piñine alanok. Ak tenli gäbazan polisiýa işgäriiniň «dem alyp bilemok...» diýip çyrpynýan gara tenli Jorj Floýdyň boglup öldürilmäňkä sekiz minut kyrk alty sekuntlap

dyzy bilen basyp durmagyny protest edenleri ýaragly goşun bilen gorkuzmaga synanyşdy.

Amerika petik dem!

Çaknyşyk.

Talaňçylyk.

Birküç ýyllykda Fransiýada benziniň nyrhynyň galmagyna we barha ýokarlanýan salgylara garşylyk görkezip başlanan «Sary ýelekli gazabyň» köçelere dolup-daşyşyna şaýat bolupdyk. Muňa meňzeşi şindi ABŞ-nyň her ýerinde ýuze çykdy.

Göräýmäge polisiýanyň garşysyna.

Aslynda sistema garşy gozgalaň.

ABŞ dünýäniň iň uly ykdysady, diplomatik, harby, tehnologik güýjü. Bir söz bilen aýdanda «dünýäniň hekemi». Ýyllyk milli girdeji önemciliğinde dünýäniň birinji belgili tüçjary. Emma onuň birem dökülen yüzü bar: işsizlik, ýoksullyk, umytsyzlyk, koronawirusyň ýürekleré salan “puluň bolmasa ölersiň” gorkusy... ABŞ baýlygy, tüçjarlygy döredip bilyär, emma ony paýlaşmaga modeli ýol bermeýär.

Paýlaşyk bozuldy.

Amerikan taryhynda görlüp-eşdilmedik girdeji deňsizligi ýarylmasy bu burnundan gyl ýoldurmaýan Prezident Donald Trampyň döwrüne gabat geldi. Ykdysady taryhçy Tomas Pikettiniň «baýamagyň ulalmagyny we paýlaşygy» analizleýän 750 sahypalyk kitabynda (adyna «KAPITAL» goýdy) ABŞ-da iň ýokary onda birlik diliminiň jemi girdejiniň 50%-den gowragyny alýandygyny we munuň 60%-e ýeteňkirländigini ýazdy. Tüçjar Amerikada ähli baýlyk gutulgysyz ýagdaýda ýokarky gatlakdaky bir gysym güýç eýeleriniň eline geçdi.

Işsizleriň sany 40 milliona ýetdi. Günde 5-10 dollar bilen gün görmek mejburyyetinde galanlaryň sany 48 million. Jemgyýetiň ähli gatlaklary, aşakdakylar, ortadakylar, ýokardakylar tüçjarlaşmadan ýeterlik paýyny almadylar. Baýlyk 1970-nji ýıldan bëri dowamly ýagdaýda az sanly toparyň elinde jemlendi.

Şindi näme bolýar?
ABŞ-nyň dökülen ýüzi!
Tüçjaryň ýüzünde ýaryldy!
Ýurdumyzda-da edil şunuň ýaly ýagdaý gaýtalanyп biler.
Ýoksullyk artýar.
Girdeji uçurumy ulaldy.
Bolçulyk uçurumy açyldy.

Nejati DOGRU.

«Sözcü» gazeti, 03.06.2020 ý.

Terjime eden: Guwanç MÄMILIÝEW,
Stambul uniwersitetiniň talyby. Publisistika